

CORRUPTION
RESEARCH CENTER
BUDAPEST

2017. június 13. 19:00

Milyen közbeszerzéseket szeretnek a miniszterelnök barátai és azoknak a barátai?

Versenyerősség és családi gazdaság - II. rész

Két héttel ezelőtt kezdtük el történetünk mesélését (<http://bit.ly/2sVi0zb>). Többen írtak aztán, ötleteket adtak hogyan folytassuk, mit kellene jobban megvilágítani, mi volt félreérthető. Sőt, külön kérések is megfogalmazódtak: jó lenne látni, hogy mit is szeretnek a miniszterelnök barátai és azoknak a barátai: a nagy közbeszerzéseket inkább, vagy a kisebbeket? Az újraiparosítás kitűzött célja értelmében az ipari projekteket, vagy inkább más? Az EU pénzeket, vagy a magyar adófizetők pénzét? Bár nem így terveztük, de most a történet folytatásaként igyekszünk megfelelni ezeknek a kéréseknek (<http://bit.ly/2sVeuVq>). Igyekszünk olyan adatokkal szolgálni, amelyek önmagukért beszélnek.

[Az előző rész tartalmából](#)

De előbb érdemes felidézni, hogy miről is volt szó az első részben: a család, a barátság, a szabadság és az igazságosság jegyében áttekintettük az MGTSH cégek (Mészáros+Garancsi+Tiborcz+Simicska+Habony tulajdonában, illetve résztulajdonában lévő cégek) részesedésének változását a magyar közbeszerzések 2009-16 közötti adatai, szám szerint 151.471 termékbeszerzés elemzése alapján. Megállapítottuk, hogy az MGTSH és az MGTH (a miniszterelnök barátságát és családi kapcsolatait mutató változók) statisztikailag számottevően alacsonyabb versenyerősséggel járnak azoknál a közbeszerzéseknél, amelyeken e csoport által tulajdonolt cégek indulnak.

A kapott eredményeket úgy értelmeztük, hogy ma Magyarországon a miniszterelnökkel baráti illetve családi kapcsolatban lévő cégeknek számottevően gyengébb versenyre kell

számítaniuk a magyar állam által lebonyolított közbeszerzéseknél, mint az egyszerű magyar vállalkozók által tulajdonolt cégeknek. Vagyis azoknak, amelyek tulajdonosai a magyar miniszterelnökkel nincsenek ilyen baráti vagy családi kapcsolatban. Továbbá az adatok arra is rávilágítottak, hogy jaj annak, akik össze talál veszni régi jó barátjával – neki később az átlagosnál is erősebb versennyel kell számolnia, és helyt állnia a közbeszerzési piacon.

A fentiekből következően a magyar cégtulajdonosok a közbeszerzési piacon viszonylag egyszerűen tudják javítani nyerési esélyeiket. El tudják érni, hogy gyengébb verseny mellett nyerhessenek meg állami megrendeléseket. Ehhez csak azt kell tenniük, hogy közeli barátságba vagy rokoni kapcsolatba kerüljenek a magyar miniszterelnökkel, vagy az ő barátaival, vagy családtagjaival.

Ezt üzeni nekünk a mai Magyarország.

A mai történet

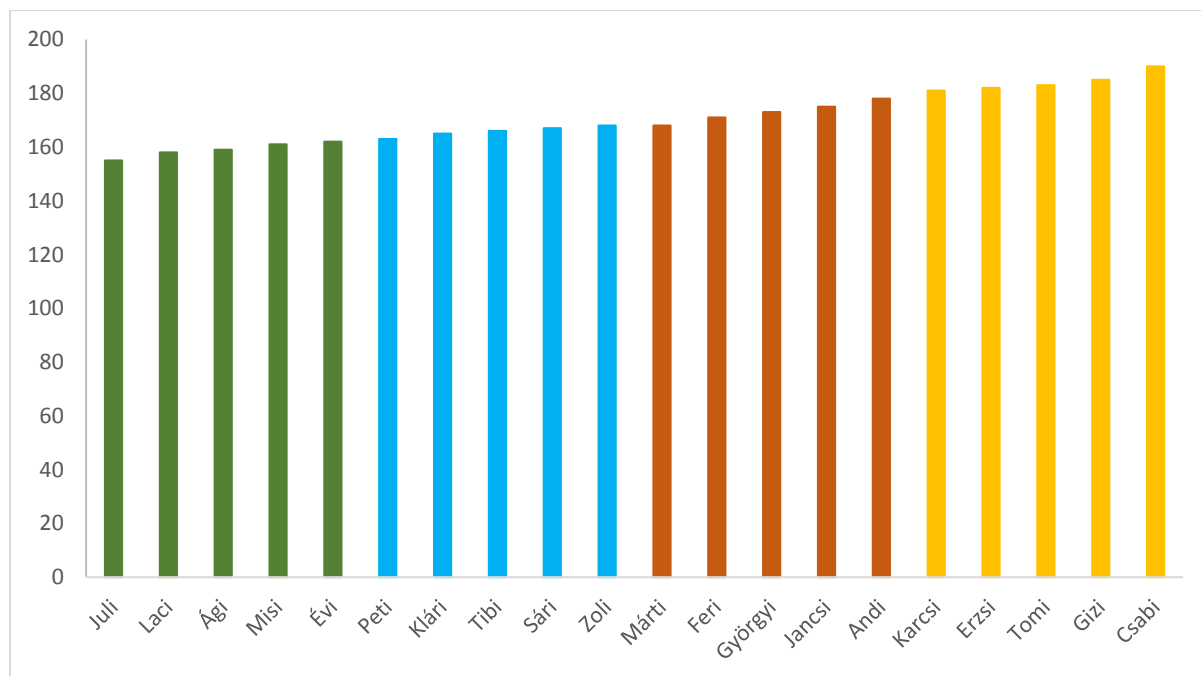
Most azonban válaszoljunk a bevezetőben feltett kérdésekre. Ehhez csupán hat ábrát közlünk némi magyarázat kíséretében. A kérdések legfőképpen arra irányulnak, hogy milyen projekteket, milyen szektorokat és milyen forrásokat részesítenek előnyben az MGTSH csoport tulajdonolta cégek, amikor belépnek a közbeszerzési versenybe?

Lássuk először a projektek méretét!

A 2009-2016 közötti adatok szerint az MGTSH cégek leginkább az óriás projekteket szeretik.

Ha a mintegy 151.000 közbeszerzést érték szerint sorba állítanánk (mint tornasorba a diákokat egy tornaórán), és aztán nagyság szerint négy egyenlő csoportba osztanánk, akkor az elsőbe a legkisebb értékű projektek kerülnének, a másodikba az ennél valamivel nagyobbak, és így tovább. Így a második csoport legnagyobb értékű projektje éppen az elképzelt tornasor közepe táján állna. Aztán a harmadikba az ennél nagyobb projektek kerülnek, végül a legutolsóba a legnagyobbak és ezek végén a legnagyobb projekt egyben az összes közbeszerzés legnagyobb projektjét is jelentené. Egy általános iskolai osztály esetében a testmagasság alapján képzett negyedekre ad példát a következő ábra (lásd 1. ábra). Ezen a képzeletbeli osztályt négy csoportba osztottuk: a zöldbe, a kékbe, a barnába és a narancssárgába.

1. ábra: A tornasor és az osztály testmagasság szerinti negyedei

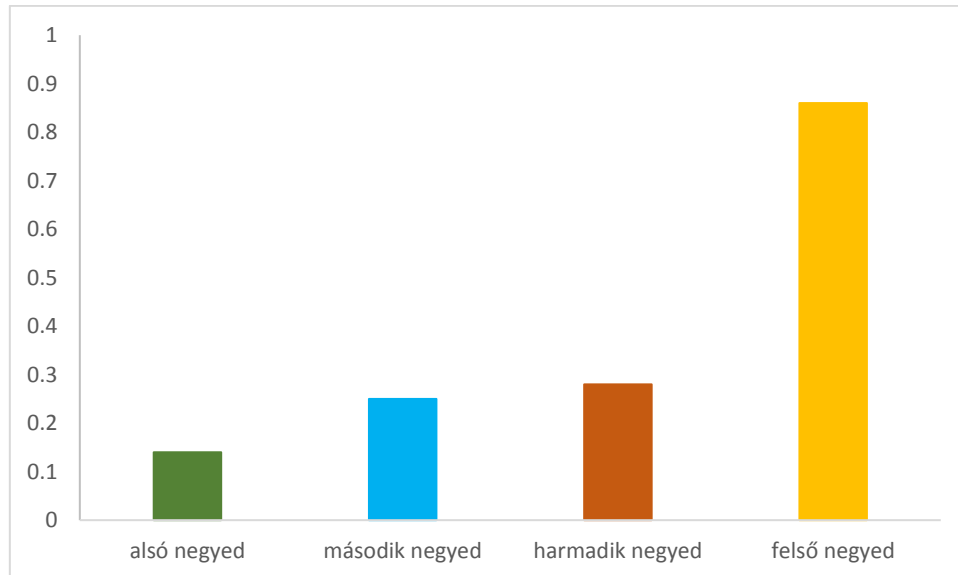
Megjegyzés: vízszintes tengelyen az osztály tanulói, a függőleges tengelyen a testmagasság (cm). Az egyes színek jelölte csoportok adják meg az osztályban tanulók testmagasság szerinti negyedeit

Az osztályban 10 lány és 10 fiú tanul, a legalacsonyabb Juli, aki 155 centis, és a legmagasabb a langaléta Csabi (190 cm). Az osztályban a testmagasság középértéke (medián értéke) 168 centiméter (Zoli és Márta magassága), mivel ők vannak a tornasor közepén. Esetünkben azt kérdezzük, hogy az MGTSH cégek által nyert közbeszerzések milyen arányban helyezkednek el a tornasor alján, az első negyedben, vagyis a zöld csoportban; a második negyedben (a kék csoportban), és a harmadik negyedben (a barna csoportban), és végül a legnagyobb közbeszerzéseket tartalmazó negyedben, a narancssárga csoportban. Ha az MGTSH nyerési esélyeinek nincs semmilyen kapcsolata a közbeszerzések értékével, akkor az általuk nyert közbeszerzések azonos eséllyel tartoznak a zöld, a kék, a barna és a narancssárga csoportokba.

De nem ez a helyzet.

Míg a legkisebb közbeszerzésekben az MGTSH részesedése nagyon alacsony, az ide tartozó közbeszerzések mindössze 0,14%-át nyerték, addig az óriásprojekteket tartalmazó közbeszerzések (narancssárga csoport) közel 1%-ánál, szám szerint 296 projektnél volt MGTSH cég a nyertes (lásd a 2. ábrát). Másképpen nézve a dolgot: az általuk nyert, számításba vett projektek 56,2%-a tartozott a legnagyobb projektek és csak 9,3%-uk a legkisebbek közé (lásd a 3. ábrát). Ezek szerint meglehetősen erős kapcsolat látszik az adatokból a miniszterelnök barátsága és a nyert közbeszerzés nagysága között. A barátok és családtagok leginkább az óriásprojekteket megnyerésében jeleskedtek 2009 és 2016 között.

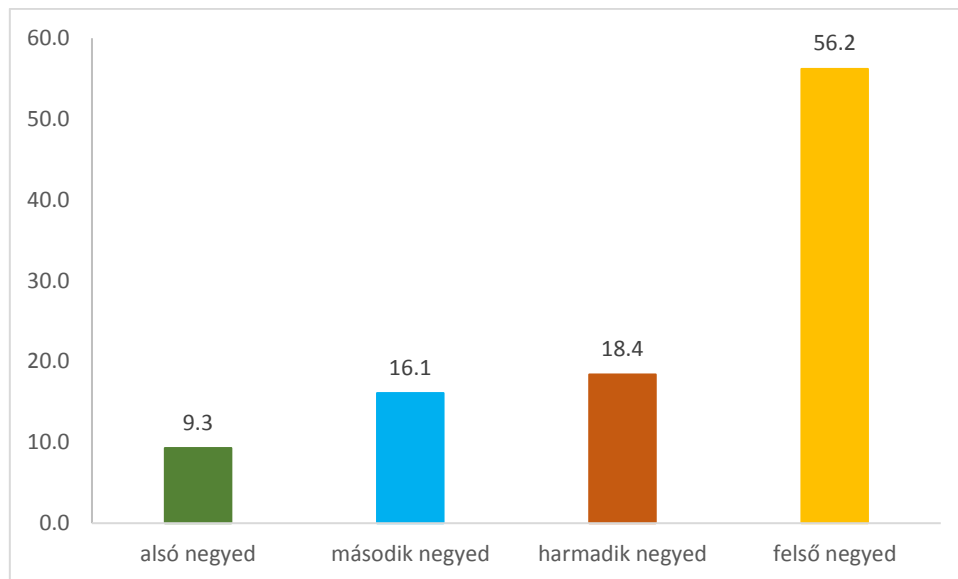
2. ábra: Az MGTSH cégek részesedése az összes közbeszerzés szerződéses érték alapján képzett negyedeiben, %

Forrás: saját számítás a CRCB által létrehozott adatbázis (MaKAB) alapján. Az adatbázis a [Közbeszerzési Értesítő on-line változatán](#) elérhető, onnan letöltött információkat tartalmazza, a CRCB által javított, tisztított és rendezett formában. A CRCB a magyar és az európai állampolgárok tájékoztatása érdekében 2017. május 10-én közzétette [itt](#) az adatbázis azon részét, amely a 2009-16 közötti, magas korrupciós kockázatú közbeszerzések adatait tartalmazza termék beszerzésenként.

Megjegyzés: keretszerződések nélkül

3. ábra: Az MGTSH cégek által nyert közbeszerzések megoszlása a közbeszerzések szerződéses érték alapján képzett negyedei szerint, %

Forrás: saját számítás a CRCB által létrehozott adatbázis (MaKAB) alapján. Az adatbázis a [Közbeszerzési Értesítő on-line változatán](#) elérhető, onnan letöltött információkat tartalmazza, a CRCB által javított, tisztított és rendezett formában. A CRCB a magyar és az európai állampolgárok tájékoztatása érdekében 2017. május 10-én közzétette [itt](#) az adatbázis azon részét, amely a 2009-16 közötti, magas korrupciós kockázatú közbeszerzések adatait tartalmazza termék beszerzésenként.

Megjegyzés: keretszerződések nélkül

Miután választ kaptunk az első kérdésre, nézzük azt, hogy milyen projektek megnyerésében mozognak otthonosan az MGTSH cégek? Mennyire igaz rájuk, mint a nemzeti burzsoázia megtestesítőire, hogy a közbeszerzéseken keresztül is megvalósítják a kormány hön áhított célját, Magyarország újraiparosítását?

Azt várhatnánk, hogy igen: a nemzeti burzsoázia ipari projektek megnyerésében az első. Sajnos azonban az adatok mást mutatnak. Az MGTSH cégek ugyanis leginkább építeni szeretnek, vagy a fizikai munkát jobbra nélkülöző szolgáltatás szektorban nyerték leginkább a közbeszerzéseket (lásd 4. ábra). Emellett kerülnek a kutatás-fejlesztési és mérnöki szolgáltatásokat, valamint az informatikát.

Végül az utolsó kérdés a közbeszerzések forrásaira vonatkozik: az MGTSH cégek magyar, vagy inkább a német adófizetők pénzét (EU támogatások) részesítik előnyben?

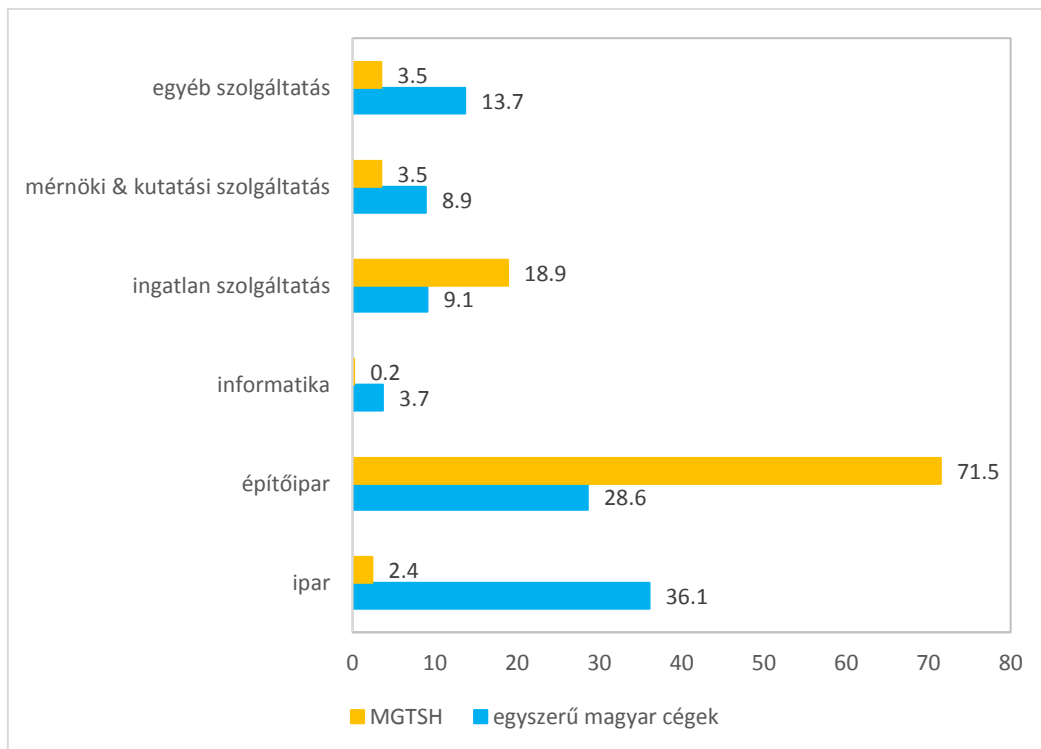
Az adatok szerint az MGTSH cégek imádják az EU pénzeket és tartózkodóbbak a magyar adófizetők által fizetett projektek esetében.

Sokkal nagyobb arányban nyernek EU által finanszírozott projekteket, mint az egyszerű magyar vállalkozók (lásd az 5. ábrát). És sokkal nagyobb a részesedésük az EU támogatásokból fedezett közbeszerzés összegén belül, mint a magyar adófizetők által finanszírozott közbeszerzéseken belül (lásd a 6. ábrát).

Ez a tény újra felhívja a figyelmet az EU támogatások perverz hatására.

Magyarországon ezek jó eszközül szolgálnak a kormányzat számára, hogy megrendeléseket biztosítsanak az MGTSH cégek számára. Relatív értelemben az utóbbiak jóval nagyobb haszonélvezői az EU támogatásoknak, mint az egyszerű magyar cégek. Az EU közvetve legintenzívebben őket támogatja. De ez nem véletlen, hiszen ez a kormányzat célja is: megerősíteni a nemzeti burzsoáziát.

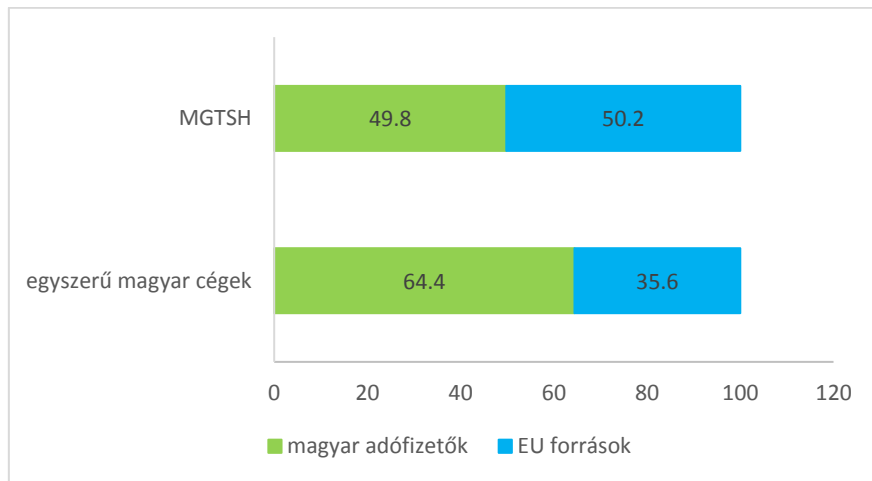
4. ábra: Az MGTSH cégek és az egyszerű magyar cégek által nyert közbeszerzések megoszlása termékpiacok szerint, %, N = 147.815

Forrás: saját számítás a CRCB által létrehozott adatbázis (MaKAB) alapján. Az adatbázis a [Közbeszerzési Értesítő on-line változatán](#) elérhető, onnan letöltött információkat tartalmazza, a CRCB által javított, tisztított és rendezett formában. A CRCB a magyar és az európai állampolgárok tájékoztatása érdekében 2017. május 10-én közzétette [itt](#) az adatbázis azon részét, amely a 2009-16 közötti, magas korrupciós kockázatú közbeszerzések adatait tartalmazza termék beszerzésenként.

Megjegyzés: keretszerződésekkel együtt

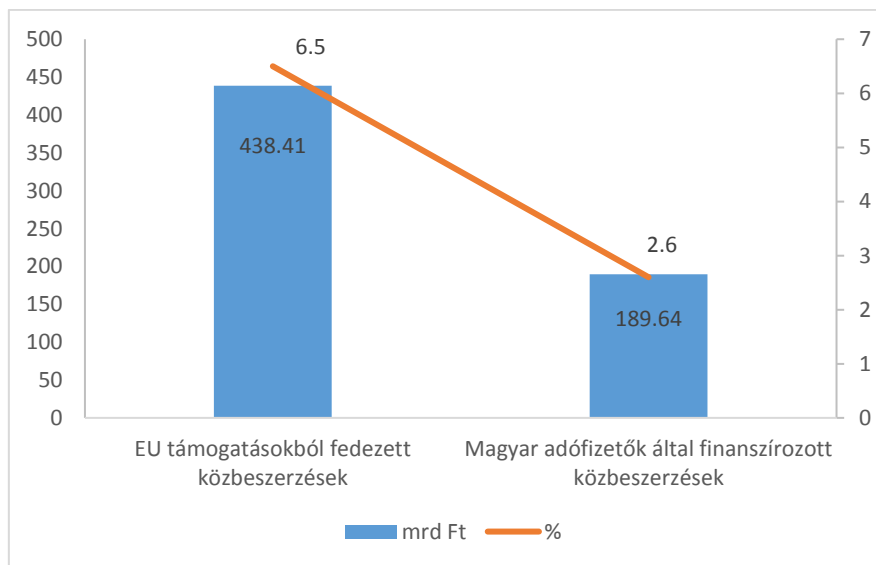
5. ábra: Az MGTSH cégek és az egyszerű magyar cégek által nyert közbeszerzések megoszlása a közbeszerzés forrása szerint, %, N = 150.956

Forrás: saját számítás a CRCB által létrehozott adatbázis (MaKAB) alapján. Az adatbázis a [Közbeszerzési Értesítő on-line változatán](#) elérhető, onnan letöltött információkat tartalmazza, a CRCB által javított, tisztított és rendezett formában. A CRCB a magyar és az európai állampolgárok tájékoztatása érdekében 2017. május 10-én közzétette [itt](#) az adatbázis azon részét, amely a 2009-16 közötti, magas korrupciós kockázatú közbeszerzések adatait tartalmazza termék beszerzésenként.

Megjegyzés: keretszerződésekkel együtt

6. ábra: Az MGTSH cégek és az egyszerű magyar cégek által nyert közbeszerzések megoszlása a közbeszerzés forrása szerint, %, N = 138.757

Forrás: saját számítás a CRCB által létrehozott adatbázis (MaKAB) alapján. Az adatbázis a [Közbeszerzési Értesítő on-line változatán](#) elérhető, onnan letöltött információkat tartalmazza, a CRCB által javított, tisztított és rendezett formában. A CRCB a magyar és az európai állampolgárok tájékoztatása érdekében 2017. május 10-én közzétette [itt](#) az adatbázis azon részét, amely a 2009-16 közötti, magas korrupciós kockázatú közbeszerzések adatait tartalmazza termék beszerzésenként.

Megjegyzés: keretszerződések nélkül

Bal oldali tengely: a közbeszerzések értéke, mrd Ft

Jobb oldali tengely: részesedés a közbeszerzésekből, %

Ezzel a mai történet végére értünk, de hamarosan folytatni fogjuk újabb részekkel. Legközelebb arról fogunk szólni, hogy mennyit ér a miniszterelnök barátsága, azaz mekkorára lehet becsülni azt a járadékot, amelyhez a baráti és családi cégek, valamint ezek barátai jutottak 2010-2016 között a közbeszerzéseken keresztül. Ha ezt megtudjuk, akkor ebből egyből adódik, hogy legfeljebb mennyi pénzt érdemes áldozni egy egyszerű magyar vállalkozónak arra, hogy baráti, családi kapcsolatba kerüljön a miniszterelnökkel, vagy barátaival, ha szeretne részesülni a szoros kapcsolatból fakadó járadékból. Aztán foglalkozunk majd azzal is, hogy mennyire sikerült az MGTSH illetve MGTS cégeknek kicselezniük a Benford törvényt és hova is fog vezetni az, ha minden egyszerű magyar vállalkozó, hasonlóan az MGTSH vagy MGTH cégekhez, szeretne baráti járadékhoz jutni a közbeszerzések során. Végül a történetek alapját adó adatbázist tesszük közzé.

De mára legyen ennyi elég.